

FLORON kaderkamp 1991

Van 13 tot en met 17 juni werd in Bergeijk (Z.O.-Brabant) voor de eerste maal het FLORON-kaderkamp gehouden. Zoals uit de naam blijkt was het bedoeld voor district-coördinatoren en degenen die zij verder voor het kamp het meest in aanmerking vonden komen. Het kamp had als uitvalsbasis een kampeerboerderij met voldoende ruimte en mogelijkheden voor onderling overleg, studie, etc. Door de ongedwongen sfeer, de grote persoonlijke vrijheden en de soepele inzet van alle deelnemers voor de verplichte figuren was het kamp niet alleen uit floristisch oogpunt een succes.

Het programma bestond uit drie delen:

- herhaling van het experiment van Ruud de Koning, eerder uitgevoerd bij de flora-inventarisatie van Drenthe
- het groepsgewijze inventariseren van km-blokken
- een afsluitende excursie naar een floristisch paradijs

De avonden werden gebruikt om:

- *Callitriche*-soorten aan de hand van stuifmeel op naam te brengen
- het inventarisatie-experiment te evalueren
- de groepindelingen en blokselecties voor de volgende dag te maken
- de soortenlijsten van de dag door te nemen
- misbruik te maken van de aanwezigheid van Ruud van der Meijden om wilgen te laten beoordelen of hem aan zijn praatstoel gekluisterd te houden

Experiment

De eerste excursiedag is een experiment uitgevoerd om aan de weet te komen wat er tijdens een inventarisatie over het hoofd gezien wordt. Daartoe werden de deelnemers ingedeeld in vijf groepen die allen hetzelfde km-blok in hetzelfde aantal uren bezochten. Omdat iedereen in dat km-blok kwam was voor deze test een blok ten zuiden van Valkenswaard uitgekozen dat volgens de topografische kaart een grote variatie in terreintypen vertoonde, zodat kon worden aangenomen dat er een flink aantal soorten te vinden was.

Het resultaat bestaat uit een soortenlijst van ca. 320 soorten. De verschillen tussen de groepen onderling waren niet groot, maar toch miste elke groep zo'n 100 tot 120 soorten.

De soorten die door alle groepen genoteerd werden waren talrijk (140), maar de soorten die slechts één maal gemeld zijn waren nog talrijker. Het aantal mogelijke verwisselingen lijkt niet groot. Ook waren er weinig dubieuze meldingen. Tot de eerste categorie behoren Groot streepzaad (*Crepis biennis*) en Klein streepzaad (*C. capillaris*), Gewone waterbies (*Eleocharis palustris* subsp. *palustris*) en Veelstengelige waterbies (*E. multicaulis*), terwijl van Moerasbasterdwederik (*Epilobium palustre*) geen materiaal meegenomen werd. Opmerkelijk was dat slechts één groep Vlottende bies (*Scirpus fluitans*) noteerde, terwijl iedereen naar de betreffende greppel gedirigeerd was om de bijzondere waterranonkel – die bij nadere beschouwing Witte waterranonkel (*R. ololeucos*) werd genoemd (zie verderop in dit katern) – te bewonderen. De groepen met Brabantse floristen benoemden de niet-bloeiende Grote egelskop (*Sparganium erectum*) als ondersoort *neglectum*, terwijl andere groepen zich wijselijk op de vlakte hielden.

De cijfermatige resultaten komen overeen met eerdere experimenten. Wellicht betekent dit dat een gezonde dosis scepsis ten aanzien van de 'volledigheid' van ingeleverde streeplijsten wel op zijn plaats is.

Km-blok inventarisaties

Het groepsgewijs inventariseren van km-blokken werd geconcentreerd in het gebied langs de Beekloop en de Dommel. Omdat de meesten op kamp komen om veel en leuke soorten te zien is het in deze overmatig agrarische streek noodzakelijk er een beek in te betrekken. Ondanks alle inzet kon niet worden voorkomen dat sommige deelnemers met een (kleine) kater uit hun blok terugkwamen.

In totaal werden op deze manier 12 km-blokken geïnventariseerd, verdeeld over twee dagen. De grenshokjes werden door de er bij verblijvende groepen en passant meegenomen.

Uit de soortenlijsten blijkt dat voornamelijk de Dommel soortenarm en soms zelfs soortenloos is. Enige waterplanten van betekenis werden alleen in de Keersop bij Westerhoven gezien. Het aantal soorten per streeplijst schommelde bij deze inventarisatie nogal sterk. Duidelijk werd wel dat groepen met een florist uit de omgeving het 'makkelijker' hadden. Hoogtepunten uit de soortenlijsten zijn: Valse kamille (*Anthemis arvensis*), Groot moeras scherm (*Apium nodiflorum*), Bittere veldkers (*Cardamine amara*), Bastaardpaardestaart (*Equisetum × litorale*), Blauwe en Rode waterereprijs (*Veronica anagallis-aquatica*, *V. catenata*), Grijskruid (*Berteroa incana*), Gevleugeld sterrekroos (*Callitriche stagnalis*), Blaaszegge (*Carex vesicaria*), Moerashertshooi (*Hypericum elodes*) en Bruine snavelbies (*Rhynchospora fusca*). Bezemkruiskruid (*Senecio inaequidens*) en Gewoon langbaardgras (*Vulpia myuros*) blijken al erg ver van hun oorspronkelijke verwilderingsgebied te groeien.

Opvallend is telkens weer het kleine aantal Rode Lijst-soorten dat gevonden wordt. In Brabant lijken deze soorten nagenoeg beperkt tot de (half-)reservaten.

Afsluitende excursie

De laatste dag werd uit de verschillende mogelijkheden gekozen voor een tocht naar het Buitengoor in België. Hier bevindt zich een zeer bekend moeras, waarin kalkrijk Maaswater kwelt dat uiteraard voor een ander doel er langs geleid wordt.

Een en ander mondt uit in een soortenkombinatie met onder andere Tweehuizige zegge (*Carex dioica*), Geelgroene zegge (*C. oederi* subsp. *oedocarpa*), Sterzegge (*Carex echinata*), Blauwe zegge (*C. panicea*), Snavelzegge (*C. rostrata*), ?Veenorchis (*Dactylorhiza* cf.

sphagnicola), Breed wollegras (*Eriophorum latifolium*), Armbloemige waterbies (*Eleocharis quinqueflora*), Canadese rus (*Juncus canadensis*), Alpenrus (*Juncus alpinoarticulatus* subsp. *alpinoarticulatus*) Bruine snavelbies (*Rhynchospora fusca*), Moeraszoutgras (*Trichoglin palustris*) en veel Beenbreek (*Narthecium ossifragum*). Een poel die enige jaren eerder Galligaan (*Cladium mariscus*) herbergde hebben we niet gevonden.

Voor het kamp moet op de eerste plaats John Bruinsma worden bedankt voor de goede organisatie en voorbereiding. Ruud van der Meijden verdient een pluim voor zijn geduld tijdens de discussies en inbreng van zoveel kennis en tijd.

Joep Spronk